

У нашем политичком и јавном животу изговорена, а још више написана реч одавно је изгубила сваки значај. Политички говор је претворен у низ флоскула у које не верује готово нико, а сумњам да и они који наступају у нашем политичком животу много верују у оно што говоре. То је израз опште аномије и моралног разарања нашег друштва и политике.

Међутим, у нашем политичком говору ипак постоје неке константе, идеолошке и политичке поштапалице које служе да се створи барем некаква илузија смисла. Једна од таквих бесомучно коришћених поштапалица била је већ заборављена и скрајнута транспарентност. Све је морало да буде подвргнуто политичком тесту транспарентности и сви су ту реч користили као хорски политички напев.

Након неколико година нико озбиљан не може да тврди да је остварена снажнија улога јавности у деловању политичких актера и државних органа. Транспарентност више нико готово да и не помиње, она се јавља као непожељни рецидив времена у коме се поверовало да је могуће радикалније мењати нашу политичку културу. Доказ више је у чињеници да ни неколико месеци након парламентарних избора наша јавност не може да добије валидну информацију о томе ко је, како и у ком износу финансирао наше странке у току иначе веома скупе изборне кампање. У том чувању светог грала нашег партијског живота учествују монолитно све политичке странке.

Исти је случај и са стално обнављаном политичком најавом борбе против корупције и, што је још горе, саме странке које ову борбу стављају у први план нису поднеле завршне рачуне о финансијском пословању. Треба само погледати какав је положај Савета за контролу трошења буџетских средстава (још увек немају просторије и седиште, а нема ни довољно стручњака за обављање овог изузетно сложеног и деликатног посла). Очигледно је да је корупција у нашем друштву системска ствар, због чега борбу против ове друштвене пошасте не могу водити они који осим вербалног заклињања не подлежу законима.

Транспарентност и борба против корупције су две политичке флоскуле које деле исту судбину и на које се ослањају наши политичари када више немају шта да поруче бирачима. Таква је судбина свих „великих“ идеја у нашем политичком животу. Обесмишљавање сваке рационалне идеје дешава се сада као неко неизбежно правило. Ко заиста може да поверује у најновију политичку крилатицу о стручности испред политике? То је још један слоган, који се придружује транспарентности и борби против корупције.

Ова нова мантра брзо ће доживети и већ доживљава исту судбину, биће испражњена од садржаја и смисла. Послужиће само у краткорочне изборне сврхе. Зашто је то тако? Одговор је у чињеници да наше странке нису ни имале озбиљну намеру да спроводе своја политичка начела и изборна обећања јер знале да их је тешко остварити и немају довољно снаге ни воље да мењају природу политичког деловања у Србији. Њихов одговор је да још увек није право време и да не постоје реални услови да се оствари већа транспарентност у спровођењу идеје о стручности испред политике и тако у нашу политику унесе заступање општег добра и јавног интереса као гаранта темељнијих политичких и демократских промена.

Након парламентарних избора и формирања локалних органа власти у наш политички живот је уведена нова свеспасавајућа политичка мантра о деполитизацији и департизацији јавних предузећа. „Ради се о подели одговорности, а не о подели функција у јавним предузећима“, наводи председница посланичке групе Г 17 плус Сузана Грубјешић. Заиста веома дирљиво објашњење – подела одговорности, а не изузетно високе плате и приходи директора јавних предузећа и чланова управних одбора руководе наше брижне и самарићански посвећене политичаре. Јасно је да су јавна предузећа и даље основни стожер економске и политичке моћи наших странака и ту нема говора о безазленој подели одговорности, већ о огољеној подели политичког плена. У то смо се могли уверити и приликом договарања квота о подели јавних предузећа у градској скупштини Београда. Ниједна странка која сада чини владајућу коалицију није оспорила сâм начин поделе јавних предузећа, већ су сви уредно примили свој део плена. И онда је почело утркивање ко ће транспарентније да се заложи за департизацију и деполитизацију јавних предузећа и при томе су у политичку игру уведене нестраначке личности које треба да буду огледни пример стручности испред политике.

Изјава градоначелника Београда Драгана Ђиласа најбоље је показала сву располућеност залагања за деполитизацију и департизацију. „Захтеваћу од сваког од њих, без обзира на то што су их предложиле различите странке, да своју страначку припадност оставе изван градских зидина и да уложи све своје знање и енергију да ресурси којима руководе функционишу на задовољство свих грађана Београда.“

Ово је једна у низу изјава наших политичара, која спада у истренирани маркетиншки начин политичког говора. Добро звучи, а не обавезује никога. Само последњи политички наивци могу поверовати у то. Међутим, на овај начин долазимо и до очигледног парадокса који доводи у питање и саму суштину страначког учешћа на изборима и припадност странкама. Признаје се да су странке главна препрека у демократизацији нашег друштва и квалитетнијем управљању јавним пословима. Као да је припадност странци постала нека врста печата неподобности, при чему су нестраначке личности и експерти универзална панацеја за оздрављење нашег политичког живота.

Не ради се овде о негирању потребе да наши врхунски стручњаци учествују у вођењу јавних предузећа, већ о томе да наше странке испуне основну политичку мисију и да подстичу развој демократије у нашој земљи, а не да се служе провидним политичким манипулацијама. Да је реч о празним обећањима, можемо се уверити и у случају

расписивања конкурса за директоре јавних предузећа у Београду. Конкурси ће бити расписани и то не за сва јавна предузећа, али коначну реч ће ипак доносити радна група састављена од страначких представника у владајућој коалицији. Радна група ће разговарати са свим кандидатима и на основу увида у њихову стручност направиће одабир за најбоље решење, које ће усвајати Градско веће, а потом и одборници у Скупштини града. Чему онда расписивање конкурса када и даље страначки представници бирају кандидате?

Искуство нас већ може поучити да све тако помпезно најављиване нестраначке личности након извесног времена освану изненада и на опште изненађење као високо позиционирани функционери странака, које су их и предложиле за одређене функције. И кандидаткиња Либерално демократске партије за градоначелника Београда Биљана Србљановић је у својој грађански профилисаног кампањи наступала као независна грађанка и нестраначка личност да би одмах након избора била кооптирана у председништво ове странке.

Управо овакав лицемеран приступ и отвара суштинска питања – ако се странке тако великодушно одричу своје партијности у предлагању функционера у јавним предузећима, да ли то значи да се одричу и својих политичких и изборних програма, јер чију политику заиста спроводе нестраначке личности, које у сваком случају зависе од страначких централа, без обзира на то што ће бити бирани на псеудојавним конкурсима. Тако се отвара простор за приватизацију у вођењу кадровске политике, у којој су на делу утицајни политички кланови, олигархијске котерије и уиграни партијски и политички лобији.

Партијски идеолози и гласоговорници сада не пропуштају прилику да са великим надањућем заступају неопходност деполитизације и департизације јавних предузећа и јавне управе, као што су то чинили када је у питању била борба против корупције и залагање за транспарентност. Тако се непрестано вртимо у кругу лицемерства, у коме нема места за искрене напоре да се утицај јавности претвори у одлучујући чинилац у креирању и вођењу политике. Без јавности као стварно независног политичког фактора кретаћемо се од једне до друге маркетиншки подобне политичке флоскуле, неспремни да створимо демократско друштво, у коме ће владавина закона и служење јавном добру бити од пресудног значаја.

6. септембар 2008. године